

LUCERNA

B Ř E Z E N 2 0 0 2

Dobry den

Začíná Rok dábla! Tedy nikoli podle čínské (či jiného) kalendáře, ale podle Petra Zelenky.

7. března vstupuje do kin jeho poslední film - Rok dábla. A onen čtvrtek bude i naše kino jedno z několika premiérových. Proč?

Petr Zelenka do Svitav vozí své filmy - Knoflíkáře a naposledy Samotáře. A právě tehdy nosil v hlavě námět na nový film. Trochu jsme o něm mluvili a Čechomor zrovna koncertoval s Jarkem Nohavicou. A potom vznikl Rok dábla... příběh člověka, který se postupně vymanil z vlivu alkoholu, nahrávacích společností a médií, ale zoufale osaměl. Hlavní postavou je muž s tajemstvím - Jarek Nohavica. Muž, jehož tvorbu zná každý. Ale zná vůbec někdo Jarka? Režisér spolu s členy Čechomoru jeho tajemství rozluští. Jarek Nohavica má svého anděla strážného - tím je introvertní písničkář Karel Plíhal...

Petr Zelenka říká: „Prvním impulsem ke vzniku scénáře pro mě byl reálný fakt, že se loni na popud Karla Plíhala dala dohromady Českomoravská s Nohavicou a absolvovali společně turné. Mám je všechny už dlouho rád...“

A tak přichází Svitavský Rok dábla: 7. - 10. března - premiérová představení v kině a kinokavárně. A 16. března: Svitavský večer Roku dábla - v kině v 19:30 hodin koncert Čechomoru, možná společně s Jarkem Nohavicou a Karlem Plíhalem. Poté projekce filmu Rok dábla. Setkání s Petrem Zelenkou - autorem filmu, Františkem Černým, Karlem Holasem a možná dalšími - o filmu a všem, co budete chtít vědět. A poté večírek v kinokavárně pro všechny, kdo budou mít chuť. A k tomu zahraje Točkolotoč!

Přijďte. Určitě. A mějte se hezky.

Petr Mohr

P. S. Ukázka ze scénáře:

Před kulturákem Jarkovo auto. Na sedadle spolujezdce - Plíhal. Nohavica ho přemlouvá, aby vystoupil z auta.

Nohavica: Karle, pojď.

Plíhal: Já přijdu.

N: Tož, počkej, pojď už.

P: Já hned přijdu.

N: Přijdeš?

P: Zavří, mně je zima.

N: Mně je taky zima. Pojď.

P: Však se běž ohřát. Já si ještě posedím a přijdu.

N: Tož neblázni. Ty nepřijdeš.

P: Přijdu.

P. P. S. Když vydržíte mlčet, uslyšíte melodie lidí kolem sebe.

Pozvánka na výstavu

Ve svitavském okrese žije řada výborných výtvarníků. Malířů, řezbářů, keramiků, v poslední době přibývají i sochaři. Právě pro ně a jejich příznivce připravujeme každý rok na podzim výstavu, na které představí svá nová díla. A mezi nimi se najdou tací, kteří takto na společných přehlídkách vystavují již řadu let a zaslouží si samostatnou výstavu (pokud tedy najdou odvahu zaplnit svými výtvoři naše rozlehlé výstavní síně). A tak už ve svitavském muzeu samostatně (nebo ve dvou) vystavovali poličský Jan Štěpánek, svitavští Miloš Vaněk a manželé Sekovi, moravskotřebovská Jana Čubrlová či litomyšlská Věta Morávková. Většina autorských výstav našich výtvarníků se konala u příležitosti nějakého významného životního výročí, a protože se půlstoletí dožil v loňském roce výrazný moravskotřebovský řezbář Jiří Kosina, připravili jsme mu letos výstavu. Pozdě, ale přece. A protože se přeci jen zalekl našich prostorných výstavních síní, pozval si k sobě jako „sparingpartnera“ svou kamarádku, poličskou malířku a grafičku Ivanu Fialovou-Feníkovou.

Jiří Kosina se začal výtvarně prací věnovat jako fotograf, později mu však učaroval přírodní materiál - dřevo. Na počátku osmdesátých let začínal s dřevěným šperkem,

Jiří Kosina - Tlamoun

Jiří Kosina - Torzo

postupně se pouštěl do větších objektů, plastik vhodných k výzdobě bytů. Věnuje se lidské figuře, má rád krásné ženy (v reálu i ve dřevě), v obličejích jeho plastik však člověk nenajde jen krásu, ale i závist, zlobu, nenávisť a nebezpečí - stačí se pozorně dívat. Tato výstava je v jeho díle dalším výtvarným zlomem. Tak, jako před léty přešel od fotografie k dřevu (ale fotografii nikdy úplně neopustil), přechází nyní od dřeva k umělému kameni (k dřevu se však bude, v to doufám i já, nadále vracet).

Ivana Feniková začala vloni připravovat výstavu společně s Jiřím. Mezitím se však vdala a stala se Fialovou. Věnuje se klasické i experimentální malbě, různým grafickým technikám i plastické a reliéfní tvorbě. V poslední době se vrací tam, kde začínala, k textilní tvorbě, především ke své oblíbené tapisérii. Na výstavě ve Svitavách představuje mimo jiného i výsledky své diplomové práce na Pedagogické fakultě Jihočeské university. V současné době působí na Základní umělecké škole a na Gymnáziu ve Svitavách, kde vyučuje výtvarný obor.

Oba výtvarníci vystavovali na mnoha místech naší republiky a já věřím, že jejich umělecká díla se bude líbit i v regionu, ve kterém žijí.

Blanka Čuhelová

Od nepaměti k současnosti VII.

„Před tisíci lety se zde všude rozkládal rozsáhlý hvozd. Od litomyšlského hradu v sousedních Čechách províjela se jím, zářezy na stromech dobře udržovaná a zemská stezka ke starému centru Moravy - k Brnu. Jen několik chat u pramenů Svitavy mohlo nabídnout unaveným poutníkům krátký odpočinek v tichém prostředí.“

Jednou tudy jel český kníže Vratislav se svou mladou manželkou Svatavou a celým průvodem. Rozhodl se, že zde, na místě těch několika chudých dřevařských a uhlířských chat, u pramene řeky Svitavy založí pevnější sídlo pro bezpečnost cesty i možnosti útočiště pocestných. Tak se stalo a po mladé manželce Svatavě dostalo toto místo jméno. “ Tolik praví o pojmenování města pověst v přepisu Drahomíry Šustrové. Jaká je ale možná historická varianta o vzniku názvu města? Je jisté, že město Svitavy obdrželo své jméno podle řeky, jejíž první písemnou připomínku zaznamenáváme v latinsky psané Kosmově Kronice české. Zde se pojí s rokem 981, kdy zemřel kníže Slavník a jsou vymezeny hranice slavníkovského panství: „...k východu proti zemi moravské hrad pod pomězním hvozdem ležící, jménem Litomyšl, až k potoku Svitavě tekoucímu středem hvozdů.“ Nakolik je Kosmovo datování pravdivé netušíme, ale řeka Svitava musela nést svůj název před smrtí Kosmy v roce 1125. Tehdy musela tvořit východní hranici mezi panstvím Slavníkovců a majetkem zeměpána. Samotné slovo Svitava je tvořeno z kompozit praslovanských slov - adjektiva „svita“, což znamená čistá, průzračná a substantiva „ahua, ava“ ve významu vodní tok. Lze tedy doložit, že řeka Svitava je čistou nebo průzračnou řekou, jakkoli s tím nemusíme souhlasit. S označením se setkáváme jak v latinských,

tak německých textech (s výjimkou roku 1221, kdy se objevuje pojmenování ...in Switauis) s podobou jména v jednotném čísle - tedy *Svitavia, Zwittau*. Teprve v roce 1525 se v českém textu objevila podoba jména v množném čísle, která převládla až v 19. století, kdy definitivně vytlačila původní pojmenování. Záhadou zůstává, jakým způsobem došlo k vytvoření pomnožného názvu *Svitavy*. Možným vysvětlením by mohlo být splynutím dvou *Svitav*, totiž Staré (premonstrátské) a Nové (lokované v polovině 13. století) *Svitavy*.

Protože na území města dosud neproběhl prázdný archeologický výzkum, je velice obtížné lokalizovat původní jádro nejstaršího osídlení. Jako historický mýtus lze vykládat i dvě nejstarší kronikářské zmínky, a to, že na území někdejší osady sloužili Mši svatou slovanští věrozvěstové Cyril a Metoděj. Takovou zmínku nacházíme v pamětním spise města uloženého v sanktusové (malé) věži na kostele Navštívení P. Marie. Zápis o bohoslužbě nás odkazuje do roku 889, kdy už byli oba věrozvěstové mrtvi. Také zmínka z Hájkovy Kroniky české (vydána 1541) o tom, že v roce 894 byl pokřtěn český kníže Bořivoj a moravský král Svatopluk jej doprovodil až na meze české do *Svitav*, se jeví jako legenda. Zvláště, když víme, že k onomu křtu došlo o dvacet let dříve. Inu - Václav Hájek z Libočan (†1553) je vynikajícím fabulátorem, ale méně již věrohodným kronikářem. Takže výsledkem našeho snažení zůstává temné období, kde tu a tam prosvítá něco reálií. Částečný zlom nastane ve 12. století, kdy na území města přicházejí první kolonizátoři z Litomyšle.

Ale o tom příště.

Radoslav Fikejz

Nejstarší část Svitav - ulice U Tří dvorů s kostelem sv. Jiljí

Staleté fotografie

Často jsem slýchával, co bylo „před válkou“ ve Svitavách hospod, vináren a restaurací.

Bylo jich skutečně dost a také i v národních správách po válce. Avšak tento počet se nedá srovnat s počtem na přelomu 19. a 20. století. V té době bylo živnostensky provozováno nad 40 hospod, ale také něco jako hospoda byla též například řeznictví, drogerie a často i hokynářství.

Nemůžeme se tomuto tématu vyhnout ani v našich staletých fotografiích. Ve fotobírkách muzea se nachází skleněný negativ, který je ještě trochu starší sta let. Na fotografii z této malé desky vidíme hospodu, kterou snad již nepamatuje žádný svitavský pamětník. Měla pěkný název Hostinec U Posledního feniku a nacházela se na tzv. Kustodiengasse, dnes ulice Slepá. To místo si můžete provnat na staré a současné fotografii. Ten tovární komín za hospodou dnes překrývají stromy Wolkerovy aleje a patří podniku Svitap J.H.J.

Miloš Vaněk

Zaprášené a oprašované

Původně jsem chtěl napsat o článku vyšším ve 12. svazku sborníku Moravskotřebovských vlastivědných listů o místě zvaném *Annenruhe*. To proto, že onen svazek jsem zapisoval do sbírkové knihovny a článek mne zaujal svou romantickou poetikou „lásky až za hrob“ a postupně odhalovaným tajemstvím po staletí tradovaného příběhu. Pak jsem si uvědomil, že Moravskotřebovské vlastivědné listy jsou jedním z mála historických sborníků vycházejících na našem okrese a zasloužily by, abyste o nich věděli mnohem více. Zařadil jsem tedy sborník zpět do regálu a těším se, že zanedlouho o celé historické řadě budu psát. A věřte, že je na co se těšit.

Tedy - naše kroky povedou na další hrad v blízkosti Svitav. Průvodcem nám bude *Ilustrovaná encyklopedie českých hradů* pocházející z pera Tomáše Durdíka. Shodou okolností jsem ji také zapisoval, ovšem tentokrát do druhé muzejní knihovny, do knihovny přírůstkové, kam jsou zařazovány ty svazky, které si můžete z našeho muzea vypůjčit domů. Tam jsem se dočetl: *Předpokládaný hrad na stráni nad pravým*

břehem říčky Loučné... Ve švédské legendě o svaté Brigitě se sděluje, že když se roku 1374 okolo ubíral pohřební průvod švédské královny, byl napaden lidmi loupeživého rytíře z hradu Karle. Za pozůstatky hradu se považují některé konstrukce usedlosti č. p. 81, v jejímž areálu byla nalezena keramika ze 14. století. Autor ale jedním dechem připojuje doušku, že ověření existence hradu a jeho případné podoby musí být předmětem dalšího studia. Vytáhl jsem ze sbírkové knihovny xerokopii německého titulu Pamětní knihy obce Karle a skutečně na straně 18 se píše, že loupeživý rytíř přepadl kupecké karavany putující po obchodních stezkách a díky úsilí opata premonstrátského kláštera v Litomyšli Ulricha byl zneškodněn. A hned, že archeologický nález mincí z tzv. Tobischova statku potvrdil existenci hradu. Ale jednalo se o římské mince... Tak nevím.

Ještě jednu větu si k *Annenruhe* neodpustím, že byste rádi věděli, kdo koho vytáhl z hrobu a kde tu mrtvolu pohřbil? *Přijďte k nám do muzea a můžete si to sami přečíst.*

Radoslav Fikejz

Ves Karle (Karlsbrunn) s kostelem sv. Bartoloměje

Pozvánka na přednášku

Byli jste někdy na východ od Československa? Napadlo Vás někdy, že tam žijí také Češi? Setkali jste se u nás s takzvanými Volyňskými Čechy? Dovedete si představit, že kdesi na jižní Ukrajině, 1 700 kilometrů od nás, žijí mnozí z těch, kdo z českých zemí emigrovali již v 18. století? Zajímá Vás jejich osud, jak žijí a co prožívají v každodenním životě? Chtěli byste se dozvědět něco o životě lidí na dnešní Ukrajině?

Pokud ano, přijďte v neděli 10. března v 10:45 hod. do sborového domu Česko-bratrské církve evangelické, kde bude Daniel Heller (student Evangelické teologické fakulty UK a výpomocný duchovní evangelické církve) vyprávět o tom, jak osm měsíců žil a pracoval mezi potomky českých exulantů v Bohemce a Veselinovce, dvou vesnicích na jižní Ukrajině.

Srdečně zve staršovstvo sboru Česko-bratrské církve evangelické.

Muzejní čtvrtky

Jak jsme Vám slíbili v únorové Lucerně, budeme pokračovat v besedách s autory dalšího dílu připravované rozsáhlé encyklopedie *Vlastivěda moravská*. Šedesátý sedmý svazek tohoto monumentálního díla (první svazky byly vydány už v roce 1897) nese totiž název *Svitavsko a Moravskotřebovsko* a bude se věnovat historii našeho regionu. Dnes už víme, že kniha bude mít kolem 800 stran, z toho více než padesát celobarevných a na vůbec první taktó podrobné zpracování historie se mohou z oblasti Svitavska těšit také obyvatelé Březové nad Svitavou, Hradce nad Svitavou, Hynčiny, Javorníka, Kamenné Horky, Moravské Chrastové, Radiměře, Rudné, Ostrého Kamene, Skleného a Vendolí. Ty všechny zvou na poslední čtvrtek do svitavského muzea na tematicky velmi obsáhlou přednášku „*Svitavsko a Moravskotřebovsko od pravěku do Bílé Hory*“. Přednášet a besedovat za Vámi přijedou z Brna prof. PhDr. Vladimír Nekuda, DrSc., doc. PhDr. Bohumír Smutný a Mgr. Andrea Matějčíková.

Přednáška se koná ve výstavních sálech Městského muzea a galerie ve čtvrtek 28. března v 17 hodin.

MMG MĚSTSKÉ
MUZEUM
A GALERIE
VE SVITAVÁCH

STÁLÉ EXPOZICE

POHLED DO MUZEJNÍCH SBÍREK

Z HISTORIE PRAČEK

SVITAVSKÁ ZASTAVENÍ

OSOBNOST

OSKARA SCHINDLERA

• • • •

23. 2. - 31. 3.

IVANA FIALOVÁ-FENIKOVÁ:
OBRAZY, GRAFIKA

JIŘÍ KOSINA:
DŘEVĚNÉ OBJEKTY

28. 3. Muzejní čtvrtky
SVITAVSKO

A MORAVSKOTŘEBOVSKO
OD PRAVĚKU DO BÍLÉ HORY

Přednáší: prof. PhDr. Vladimír Nekuda, DrSc.,
doc. PhDr. Bohumír Smutný a Mgr. Andrea
Matějčíková

Pořady Střediska kulturních služeb

Informace o všech chystaných i již uskutečněných pořadech SKS, včetně fotodokumentace, najdete na www.kultura-svitavy.cz

1. Pá 19:30 hod. Divadlo Trám
Jazzgroup BAKLAŽÁN - koncert
 Jan Matoušek - piano
 Petr Smékal - tenor saxofon
 Petr Janeček - kontrabas
 Petr Pávek - trumpeteta
 Petr Prosser - bicí
 BAKLAŽÁN funguje od října 2000, původně jako jazzové trio v obsazení: piano - Jan Matoušek, klarinet a tenor saxofon - Petr Smékal, kontrabas - Petr Janeček. První vystoupení tohoto jazz-tria se uskutečnilo na „Vánočním bigbitu“ v Moravské Třebové v Duku Duku.
 Na soutěži základních uměleckých škol 22. února 2001 získali první místo v okresním kole v kategorii jazzových a estrádních orchestrů.
 Vstupné: 40,- Kč

6. St 19:30 hod. Bílý dům
 Divadelní abonenní cyklus JARO 2002
Studio DVA Praha
Dario FO a Franca RAME
Otevřené manželství
 Režie: Patrik Hartl
 Hudba: Luděk Fiala
 Hrají: Karel Roden, Jana Krausová, Marian Roden, Robin Němec
 Komedie o věčném střetu mužského a ženského principu a groteskním bojišti vztahu mezi dvěma lidmi, kteří se při komicky neohrabaném hledání lásky a souznění v partnerském životě ubíjí navzájem. Tato brilantní komedie o jednom svérázném manželském páru je hereckou příležitostí pro dva vynikající herce - Janu Krausovou a Karla Rodena.
 Vstupné: 100,- Kč

10. Ne 15:00 hod. Divadlo Trám
Divadlo POLI Hradec Králové:
Čert a Káča
 Pohádka
 Hrají: Jiří Polehňa a Slávek Illich
 Vstupné: 30,- Kč

11. Po 19:30 hod. kinokavárna Galaxie
Pod lucernou s ...
Radoslavem Fikejzem
 - svitavským historikem
 Svitavy - město na českomoravském pomezí. Průřez dějinami města od počátku až do roku 1945.
 Vstupné: 30,- Kč
 Spolupřádá Gymnázium Svitavy

14. Čt 19:30 hod. Ottendorferův dům
To byl pan Hašler
 Účinkují: Jan Vízner - mluvené slovo, zpěv, Pavlína Tomášová - mluvené slovo, zpěv a Petr Kubec - klávesové nástroje, zpěv
 Komponovaný pořad, hudebně zpracovaný životopis velkého českého písničkáře, herce, bohéma a vlastence první poloviny dvacátého století Karla Hašlera.
 Vstupné: 50,-

16. So 19:30 hod. Bílý dům
Ples svitavských dechovek
 Vstupné: 70,- Kč

Z plesu 17. března 2001

16. So 19:30 hod. Kino Vesmír
Slavnostní uvedení filmu
Rok ďábla
 Vystoupení skupiny Čechomor, setkání s Petrem Zelenkou a projekce filmu. Rok ďábla je filmem o písních v lidech a o tom, že jsou magické...
 Vstupné: 60,- Kč

18. Po 19:30 hod. Bílý dům
Pořád se něco děje
 One Man Show Miroslava Donutilla s písněmi Miloše Štědrone a Miroslava Krobota.
 Vstupné: 180,- Kč

20. St 19:30 hod. Ottendorferův dům
Koncert KPH
Pražské kytarové kvarteto
 Marek Velemínský, Václav Kučera, Jiří Mrhal, Martin Sauer
 Pražské kytarové kvarteto bylo založeno v roce 1984 na pražské konzervatoři. Soubor, složený z laureátů mezinárodních soutěží, si brzy získal přízeň publika doma i v zahraničí.
 Vstupné: 45,- Kč, sleva 30,- Kč pro členy KPH, důchodce, studenty

24. Ne 15:00 hod. Divadlo Trám
Pustý les
 Pohádka
 Hrají: Jaroslav Ipser a Jiří Polehňa
 Vstupné: 30,- Kč

30. So Bílý dům
Regionální kolo PORTY 2002
 13:00 - 18:00 hod. **Soutěžní přehlídka**
 Vstup zdarma
 19:30 hod. **Večerní galakonzert:**
 Vystoupí: **3 vítězné kapely a Lokálka Hradec Králové**
 Vstupné: 40,- Kč
 Celý festival slovem provází Václav Souček (člen skupiny Lokálka a redaktor českého rozhlasu Hradec Králové)
 Seznam soutěžících:
 Fofr grass Lanškroun • Noncua canto Pardubice • Milan Pešta Nová Paka • W. I. S. Petra Kuldy Ústí n. O. • Xilt Litomyšl • Jiří Brychta Havl. Brod • Dilema Polička • Proč ne? Mor. Třebová • Proč ne Hradec Králové • Do větru Svitavy • Vespol Dolní Újezd • Kapky Červená Voda • Roman Hamppejzl Rataje • Wyrton Ronov n. D. • Chrpa Pardubice • Pádlo Pardubice • David Kafka Hostinné • Baborad Heřm. Městec • Mazal Řečany n. L. • Gabro Pardubice

Předávání cen na Regionálním kole Porty 2001 v Ottendorferově domě

Otevřeno při akcích SKS:

Bílý dům
PREMIÉRA - výstava fotografií

Divadlo Trám
Jiří Švec: Výstava obrazů

Pozvánka na koncert KPH

Hudba pro poměrně moderní uskupení kytarové kvarteto je hodně často přepísem už existujících skladeb pro jiné obsazení. To vůbec nevádí, můžeme navíc sledovat, jak si s tímto úkolem upravovatelné poradili. Navíc jemnost a barva kytarové struny udělá své.

V programu je sice Benátčan Vivaldi, který psal pro loutnu poměrně hodně, ale ostatní hudba má mnohem mladší rodný list. Norský dramatik Edvard Grieg opsal Peer Gynta pro orchestr, teď uslyšíme známé melodie v kytaře. Bude se vám líbit Algora Maurice Ravela. Tento originální mistr impresionismu měl úžasnou fantazii a například v mnohých klavírních skladbách rafinovaný, dobře poznatelný zvuk. Ravel zemřel v roce 1937, ještě ho tedy dobře znal další Francouz Darius Milhaud. V melodické hudbě tohoto skladatele mnohokrát slyšíme i vlivy jazzu.

Poznáme Milhaudovu skladbu Krb krále René (je zajímavé, jak vynalézavé názvy kytarové skladby mají). Milhaud se za svůj dlouhý život věnoval ledačemu, psal balety, minutové opery a složil hudbu aspoň ke dvaceti filmům.

Kubánská krajina s deštěm Leo Browera je vzpomínka už dávno Američana na svou původní zem. Na Kubě byl vážený a populární, ale jen útekem se mohl vyhnout funkci ministra kultury v Castrově vládě.

Konečně, jméno Štěpán Rak určitě znáte, vždyť sám ve Svitavách hrál. Tento kytarista a skladatel je velká, nepřehlédnutelná a charismatická osobnost české kytary. Uslyšíme jeho Rudolfské pokušení.

Doufám, že vás kytara utěší v deštivém březnu.

Blanka Šefrnová

Pražské kytarové kvarteto

Pozvánka na Pod lucernou s... Radoslavem Fikejzem, svitavským historikem

Svitavy - město na českomoravském pomezí

Možná by bylo škodou nevyužít toho, co bylo napsáno ve starých Lucernách, oněch sešitech, kterých bylo pouze tisíc a roznášeny do domácností nebyly. Tak se řada informací nenávratně ztratila a upadla v zapomnění. Proto, abychom nezapomínali věcí minulých i současných, bylo by užitečné si některé z nich připomenout. Každé místo ve Svitavách má svůj příběh, svoje *curriculum vitae* a město samo je zahaleno do mlženého oparu pověstí, notiček, útržků. Čím více pokračujeme z dob legend a středověku k příběhům novějším, zjišťujeme, že z útržků poskládáme obraz, zpočátku rozmazaný, nejasných kontur, později stále zřetelnější a ostřejší. Historie je disciplínou mnoha tváří, mnoha názorů a lidem vnímavým dává mnoho podnětů k přemýšlení. Vzpomínám v nejlepším na prvního učitele dějepisu a českého jazyka na základní škole. Byl to Vítězslav Dobeš, jenž mi otevřel první bránu dějinných příběhů a jsem mu za to dodnes vděčný, pak přicházeli další a další kantoři, doktoři, docenti a profesori dějin na školách, kterými jsem prošel. A vždy jsem měl štěstí. Pak přišlo setkání s „první dámostou svitavské historie“ paní učitelkou Drahomírou Šustrovou - ta mi dala klíče od historie našeho města a ukázala mi

cestu do městského archivu. Dodnes mi znějí v uších ne nahlas pronesená slova: „Mladíku, zítra pojedeme do archivu v Litomyšli! Pojedete se mnou!“ A nebyla to otázka, ale rozkaz. Tak jsme jeli a později v jejím bytě mne zasvětila do osobního obálkového systému. Tak jsem se stal svitavským historikem. Od roku 1994 se prohřubuji zažloutlými stránkami německých rukopisů a archiválií svitavského muzea. A práce je to nadmíru zajímavá a dobrodružná. A ta malá Lucerna se stala místem,

kde se to, co bylo nalezeno dostává na svět. Těch 50 dílů *Pouti městem Svitavy* představuje zlomeček toho přečteného.

A tedy, kdo má o naše městské dějiny zájem, kdo by chtěl vědět, jaké století je označováno *zlatou dobou města*, co se stalo významného, proč mají Svitavy ve znaku vola a jak žili vedle sebe Němci a Češi, co je spojovalo a co je rozdělovalo, přijďte v pondělí 11. března v 19:30 do kinokavárny Galaxie. Vyprávění bude doplněno videoprojekcí těch míst, která již upadla v zapomnění, ačkoliv sehrála svoji roli ve svitavských příbězích.

Radoslav Fikejz

Spolupřádá Gymnázium Svitavy

Celkový pohled na Svitavy ze severozápadu kolem roku 1900.

Pozvánka na pořad Miroslava Donutila Pořád se něco děje

Popularita takřkajíc hvězdná se mu dlouho vyhýbala, jenomže Miroslav Donutil si trpělivě počkal. Natočil Baladu pro banditu, zazářil a pro filmové diváky opět zmizel. Tu a tam se objevil v televizní pohádce, třeba jako nedovtipný český Honza (O buchtách a milování), občas v inscenacích brněnské televize. Když přešel začátkem 90. let do Prahy, všechno se změnilo jako mávnutím proutku. Ivan Rajmont mu nabídl angažmá v činohře Národního divadla, kde se vzápětí stal jedním z nejobsazovanějších herců. Jeho filmografie narostla novými tituly, postupem času vešel díky svým veselým historkám prezentovaným v rámci pověstných divadelních autorských večerů a televizních show do povědomí nejširších vrstev diváků a posluchačů jako bavič, přirovnávaný k legendárnímu Vladimíru Menšíkovi. Své výstupy z představení (Pořád se něco děje, Furt ve střehu, Ptejte se mě na co chcete aj.) vydal také na kazetách a CD. V roce 1996 se stal nejoblíbenějším hercem televizní obrazovky, vyhlášeným v anketě TýTý, což zopakoval i následující rok. Další rok mu přinesl také titul nejpobornějšího rozhlasového herce.

Narodil se v Třebíči, do školy začal chodit ve Znojmě a většinu svého dětství prožil v Brně. K divadlu měl vždycky blízko, protože rodiče ochotničili, dědeček zas skvěle vyprávěl barvitě příběhy a nezapršel smysl pro humor, který vnuk spolu s vypravěčstvím zjevně podědil. Když došlo na povolání, chtěl být novinářem nebo lesním inženýrem, ale středoškolská herecká zkušenost v souboru Debakl a reparát z francouzštiny jej nasměrovaly na JAMU.

Už za studií hrál v brněnském divadle Husa na provázku a po absolutoriu roku 1973 sem také nastoupil. Tady si mohl vyzkoušet své možnosti v nejrůznějších žánrech a diametrálně odlišných rolích. Bylo jich přes padesát. „Dělali jsme psychodrama, učili se stepovat, žonglovat. To všechno se mi dnes hodí,“ vzpomíná vděčně na dvě desítky let strávené na scéně, kterou prošli Zedníček, Bartoška, Heřmánek, Polívka, Veškrnová... - lidé, kteří se ovlivňovali navzájem. „Byla to nádherná doba hledání, kdy jsme táhli za jeden provázek a dokázali strhnout půlku Brna.“

Dokonalá schopnost improvizace, skvělá paměť, přirozené klaunovství a přitom umění vtisknout až démonický rozměr nejrůzněji pokriveným lidským povahám ve velkých dramatických úlohách jej vynesly na vrchol. Snad jen lehkost, s níž se vždy zhostí náročných úkolů, vede tu a tam ke spekulacím o povrchnosti.

Převzato z knihy Hvězdy českého filmu IV

Miroslav Donutil s Pořadem pořád se něco děje v pražské Viole

Tak tedy na bůhvíkolikátý pokus jsem se v červnu 1994 dostal na poslední předprázdninové představení pražské Violy Pořád se něco děje.

Posadil jsem se do první řady na kraj, těsně před malinkaté jeviščítko, na kterém vystupovali v minulosti i současnosti snad všichni velicí herci našeho národa - Zdeněk Štěpánek, Ladislav Pešek, František Filipovský, Radovan Lukavský, Jiřina Jirásková a obrovská spousta dalších.

A tak mně maně přišlo na mysl, zda taky tahle malá scéna není kousek Národního divadla?

S minimálním zpožděním vyšel na scénu, kde vedle stolku s jedinou židlí stála o zeď opřená obyčejná kytara, hlavní a jediný aktér večera - Miroslav Donutil. Působil unaveně, měl kruhy pod očima, ale tenhle pocit z člověka spadl hned v okamžiku, kdy začal mluvit. Energicky, jako by se na tenhle večer dlouho těšil. A začal takřka tříhodinový maratón povídání o divadle a filmu, vzpomínek na Divadlo na provázku, či na dobu studií na JAMU a také na slavné i zapomenuté postavičky brněnské bohémy.

Samo představení by bylo hodno televizního záznamu. Snad se ho Mirek někdy dočká, tolik krásné a láskyplné legrace v jednom jediném večeru by si to mělo zasloužit.

Jiří Vondrák

Regionální kolo PORTA 2002

Hudba je lék a Porta je nejlepší apatyka

Rok se s rokem sešel a máme zde opět krajské finále Porty, klání nejlepších kapel a písničkářů žánru folkové, trampské a country hudby - zkrátka svátek pohodové muziky.

V letošním roce slaví Porta svoje 35. narozeniny: z hlediska jednoho lidského života ještě mládí, z hlediska hudebního vývoje pořádný kus cesty s řádkou vrcholů.

Hrát na Portě bylo vždy prestižní záležitostí, ačkoliv nebyla propagována tak hlasně jako festival politické písně v Sokolově. Bez čárky v kádrových materiálech dokázala zaplnit třicetitisícové hlediště a všichni ti lidé jako jeden člověk opravdu naslouchali. Byla jedním z ostrůvků svobody, bohoslužbou pro všechny, kdo nepřevlékali duši; současně - a především - byla vždy studnou velkých talentů, z nichž jmenujme příkladně Jana Vyčítala s Greenhorny, Michala Tučného, Spirituál kvintet, Brontosaurusy, Nezmarty, Poutníky,

Jarka Nohavicu, Karla Plíhala, Žalmana, Wabiho Daňka, Františka Černého, Radku Fišarovou ... To je jen několik nejpobornějších jmen z dlouhého výčtu, na který by za ta léta vymezená stránka nestačila. Portovní vavříny sbírala i svitavská skupina Povijan.

S příchodem demokracie se zdálo, jako by Portě docházel dech. Pominulo krásné spiklenectví, najednou jako by nebylo o čem zpívat. Jenže sen se stává skutečností jen velmi pomalu, a tak se přemýšlivá muzika mezi lidi vrací a lidé se vrací k ní.

Dnes je Porta jedním z dlouhé řady hudebních festivalů, jejichž množství a rozsah, které nemá obdoby jinde na světě, dokládá především obdivuhodnou českou muzikalitou. Spolu se Zahradou se řadí k festivalům největším a její historie a naprostá nekomerčnost ji činí výjimečnou.

V sobotu 30. března proběhne v Bílém domě ve Svitavách oblastní a krajské kolo

Porty, z něhož odborná porota vybere adepty pro plzeňské národní finále. Přivítáme dvacet nejlepších kapel a písničkářů z východních Čech, z nichž někteří mají na svém kontě již nejedno festivalové úspěchy i hudební nosiče a někteří jsou zajímavými a překvapivými objevy. Startovní pole je opravdu pestré, a tak si na své přijdou příznivci folku, bluegrassu a jiných grassových stylů-zkrátka amerického Západu, písničkové od táboráku a romantických písní o lásce, najdou se i hudební „ptákoviny“. Soutěžní přehlídka potrvá přibližně do 18 hodin. Od 19:30 bude následovat večerní galakonzert, na němž vystoupí tři vítězné kapely a host večera - královéhradecká skupina LOKÁLKA, která jistě potěší všechny milovníky hudebního humoru. Celý festival bude slovem provázet člen skupiny Lokálka a redaktor Českého rozhlasu Hradec Králové Václav Souček.

Přijďte se příjemně pobavit, trochu si zavzpomínat a povzbudit svitavské želízko v ohni - skupinu Do větru!

Dagmar Veselá

OKRESNÍ KNIHOVNA VE SVITAVÁCH

Máchova alej č. 1, 568 02 Svitavy
Tel.: 0461/54 17 15

Výpůjční hodiny

PRO DOSPĚLÉ + INTERNET

Po - St 9 - 17
Čt zavřeno
Pá 9 - 17
So 9 - 11

PRO DĚTI + INTERNET

Po - St 13 - 17
Čt zavřeno
Pá 13 - 17

Dům dětí a mládeže „Paleta“

tel.: 533 743
e-mail: ddm@ddm.svitavy.cz
Lanškrounská 4, Svitavy
Tel.: 0461/533 743
http://www.ddm.svitavy.cz
Internet pro děti a mládež

1. - 3. 3. 16:30 hod. nádr. ČSAD
Ornitologický víkend na Brlence

9. So 14:00 Bílý dům
Dívka roku

4. Po 15:00 - 18:00 hod. Bílý dům
Dětská diskotéka

Vstupné: 30,- Kč

6. St 19:00 hod. Nadace J. Plívy
Prevence z pohledu gynekologa
Vstupné: 20,- Kč

16. - 18. 3.
Korálkování 7

23. So
Zájezd na dálkový pochod

Asociace Brontosaura

tel. č. 0604/31 26 92
http://sybronto.unas.cz
e-mail: sybronti@email.cz

2. So
Výlet na pochod v Ústí nad Orlicí

14. Čt 17:00 hod. Nadace Josefa Plívy
**Setkání
pěstitelů exotických rostlin**
Poradna pro veřejnost o pěstování pokojových rostlin.

23. So
Výlet do Prahy na Matějskou pouť
Výcházka v Praze (Václavské náměstí, Staroměstské náměstí, Karlův most a Pražský hrad) s hlavním cílem návštěvy Matějské pouti.

24. Ne 6:15 hod. nádraží ČD
**Účast na cyklopochozu
v Adamově**

Od 28. března pravidelně každý čtvrtek
od 15:00 hod. v Nadaci Josefa Plívy
pěstitelský kroužek.
Poplatek 20,- Kč/měsíc.

Pozvánka do kina

Pán prstenů: Společenstvo prstenu

KOZEL TOUR aneb festival pod střechou března 2002

12. Út 18:30 - 23:00 hod. Bílý dům
Jedná se o dvacet koncertů ve vybraných městech ČR. Ve Svitavách vystoupí Nová Sekce, Jindra Kejak, Žalman a spol., Kamelot a Fleret a Jarmila Šuláková.
Vstupné: 170,- Kč

ZUŠ SVITAVY

tel. 53 43 12

13. St 17:30 hod. sál ZUŠ
Žákovský hudební večer

20. St 9:00 hod. sál ZUŠ
**Okresní kolo soutěže ZUŠ - kytara,
akordeon**

27. St 19:00 hod. Ottendorferův dům
Koncert učitelů ZUŠ

Místní organizace ČSSD Svitavy

16. So 9:00 - 11:00 hod. tělocvična III. ZŠ
**DOPOLEDNE V POHYBU aneb
(před)jarní aerobic pro ženy a dívky**
Na cvičení aerobicu a tae-bo (aerobic spojený s výkopy - vhodný i pro muže) zvou cvičitelky sl. Olbertová a Koláčková.

III. ZŠ Riegrova ul.

6. St 16:00 hod. ŠD
**IV. kytarový podvečer na základní
škole při čaji nebo kávě**
Zvou vás Lenka a Honza

21. Čt 15:00 hod. tělocvična ZŠ
**„Květinkový karneval“
aneb první jarní karneval ve městě**
Karneval plný soutěží, hudby a soutěže o „květinku“ karnevalu, to vše bude doplněno možností občerstvení a zakoupením cukrové vaty.

Nadace Josefa Plívy

Nám. Míru 80, Svitavy, tel. 0461/530 237 Otevřeno Po - Pá 9-12 14-17 hodin
e-mail: nadace@svitavy.cz http://npj.unas.cz

Výstava tibetských kalendářů a fotografií ze země okupované Čínou

Informace o buddhismu, Tibetu a Dalajlámovi.

Malá výstava výtvarných prací výtvarných kroužků při Nadaci pod vedením Stáni Plívové.

18. Po 18:00 hod. Už víte, koho budete volit? PŘEDVOLEBNÍ SETKÁNÍ S POLITIKY

Setkání veřejnosti s politiky v Nadačním domě má již tradici. Tentokrát má opět každý příležitost ptát se a diskutovat s našimi poslanci: Václav Nájemník - ODS, Pavel Severa - KDU-ČSL, Radko Martínek - ČSSD a Vladimír Mlynář - US-DEU

O nejžhavějších otázkách týkajících se nejen parlamentních voleb, ale i další budoucnosti naší politické scény. Po pořadu Vás zveme na malé posezení se sklenkou vína. Těšíme se na Vaši hojnou účast!

19. Út 9:00 - 17:00 hod. Zelená lékárna
Měření kostních minerálů

31. Ne 9:00 - 15:00 hod.
**VI. ročník Velikonočního
šachového turnaje mládeže**
Bližší informace u pana Jedličky, telefon: 0724 087 958

MATEŘSKÉ CENTRUM

Po 15:00 - 16:45 hod.
St 9:30 - 11:30 hod.

Zveme rodiče s dětmi ke společným aktivitám, hrám a zábavě.

KINO VESMÍR tel.: 531446

Pokladna otevřena každý den 17-20 hod.

1. - 2. Pá, So 19:30 hod.
Jedinečný USA 2001

„Musí zabít sám sebe, aby přežil“. Hongkongská hvězda Jet Li v hlavní roli akční sci-fi.
Režie: James Wong
Vstupné: 55,- Kč titulky 87 min.

2. - 3. So 17:00 hod.
Ne 15:00 a 17:00 hod.

Atlantida: Tajemná říše USA 2001
Na dno oceánu za největším dobrodružstvím všech dob. Animovaný dobrodružný velko-film.

Režie: Gary Trousdale, Kirk Wise
Vstupné: 35,- Kč dabováno 95 min.

3. - 4. Ne, Po 19:30 hod.
Pravá blondýnka USA 2001

Letos letí blondýnky, ale pozor... Romantická studentská komedie. Dívka bojující proti pověře o modrookých blondýnkách...

Režie: Robert Luketic
Vstupné: 50,- Kč titulky 97 min.

5. - 6. Út, St 19:30 hod.
Z pekla USA 2001

Pouze legenda přežije. Johnny Depp v hlavní roli legendárního příběhu Jacka Rozparovače. Historický thriller... Londýn 1888 a na scénu přichází brutální vrah prostitutek. Snímek se natáčel v České republice.

Režie: bratři Hughesovi
Vstupné: 55,- Kč od 18 let titulky

7. - 10. Čt, Pá, So, Ne 19:30 hod.
Rok ďábla !Premiéra českého filmu!

Když vydržíte mlčet, uslyšíte melodie lidí kolem sebe. Jarek Nohavica, Karel Plíhal a Čechomor: František Černý, Karel Holas, Radek Pobořil, Michal Pavlík
Nový film Petra Zelenky a jeho přátel.
Vstupné: 60,- Kč 88 min.

11. - 12. Po, Út 19:30 hod.
Skleněný dům USA 2001

I tam, kde je všechno ze skla, se může skrývat tajemství. Psychologický thriller uzavřený do rodinného prostředí.

Režie: Daniel Sackheim
Vstupné: 52,- Kč titulky 106 min.

13. St **Filmový klub:** 19:30 hod.
Hana a její bratři SR 2001

Poetická tragikomédie. Příběh mladého studenta, který má spoustu problémů se sebou. Film s gay tematikou. Kaleidoskop minipříběhů.
Scénář a režie: Vlado Adásek
Vstupné: pro členy FK 30,- Kč ostatní: 40,- Kč od 15 let 77 min.

14. Čt 19:30 hod.
Divoké včely ČR 2001

Dáme po zelené, svět nám zrůžoví... Na chvíli. Hořká komedie - příběh vesnických hrdinů v autentickém prostředí.
Námět, scénář a režie: Bohdan Sláma
Vstupné: 55,- Kč od 15 let 92 min.

15. Pá 19:30 hod.
17. - 21. Ne 15:00 a 19:30 hod.
Po, Út, St, Čt 19:30 hod.

Pán prstenů - Společenstvo

prstenu USA, Nový Zéland 2001

První díl adaptace slavné fantasy trilogie J. R. R. Tolkiena. Jeho moc ovládne každého, kdo po něm zatouží. Jen jediný mu dokáže odolat. Společenstvo devíti jej musí zničit. Dobrodružný - fantastický - výpravový film.

Režie: Peter Jackson
Vstupné: 65,- Kč titulky 178 min.

16. So 19:30 hod.
Slavnostní uvedení filmu Rok ďábla

Vystoupení skupiny Čechomor, setkání s Petrem Zelenkou a projekce filmu. Rok ďábla je filmem o písních v lidech a o tom, že jsou magické...

Vstupné: 60,- Kč

22. - 24. Pá, So, Ne 19:30 hod.
Zatracení ČR 2001

„Může se to stát i tobě“. Devatenáctiletý Čech byl zatčen v asijském Bandungu pro pašování drog. Co bude dál? Příběh inspirovaný skutečnou událostí.

V hlavní roli: Jan Révai
Scénář a režie: Dan Svátek
Vstupné: 57,- Kč 100 min.

25. Po 19:30 hod.
Přísaha USA 2000

Detektiv Jack Nicholson přísahal, že vraha dostane. Za každou cenu... Thriller podle románu Friedricha Dürrenmatta Slib (1957).
Režie: Sean Penn
Vstupné: 53,- Kč od 15 let titulky 124 min.

26. - 27. Út, St 19:30 hod.
Mandolína kapitána

Corelliho USA 2001

Podle stejnojmenného bestselleru Louise de Bernieres. Nicolas Cage a Penélope Cruz v hlavních rolích epického příběhu z Druhé světové války na albánsko-řecké hranici.

Režie: John Madden
Vstupné: 50,- Kč titulky 131 min.

28. Čt **Filmový klub:** 19:30 hod.
Kapky deště na rozpálených

kamenech Francie 1999
Podle divadelní hry R. W. Fassbindera. Příběh vztahu dvou mužů... Úzkost: ze smrti, dospělosti, ze světa povinností a závazků...

Režie: Francois Ozon
Vstupné: pro členy FK 30,- Kč ostatní: 40,- Kč titulky 90 min.

29. - 31. Pá, So, Ne 19:30 hod.
Traffic - Nadvláda gangů USA 2000

Kriminální drama. Nikdo neprojde čistý. Film získal pět Oscarů. Skvělá diagnóza společenské nemoci... téma drog je zobrazeno s formální výjimečností.

V hlavní roli: Michael Douglas
Režie: Steven Soderbergh
Vstupné: 50,- Kč od 15 let titulky 147 min.

1. - 3. dubna Po, Út, St 19:30 hod.
Neříkej ani slovo

KINOKAVÁRNA GALAXIE

tel.: 0602/969 647

1. - 2. Pá, So 20:00 hod.
Jedinečný USA 2001

Režie: James Wong
Vstupné: 55,- Kč titulky 87 min.

2. So 15:00 hod.
Atlantida: Tajemná říše USA 2001

Režie: Gary Trousdale, Kirk Wise
Vstupné: 35,- Kč dabováno 95 min.

5. - 6. Út, St 20:00 hod.
Z pekla USA 2001

Režie: bratři Hughesovi
Vstupné: 55,- Kč od 18 let titulky

7. - 9. Čt, Pá, So 20:00 hod.
Rok ďábla !Premiéra českého filmu!

Nový film Petra Zelenky a jeho přátel.
Vstupné: 60,- Kč 88 min.

12. Út 20:00 hod.
Skleněný dům USA 2001

Režie: Daniel Sackheim
Vstupné: 52,- Kč titulky 106 min.

13. - 14. St, Čt 20:00 hod.
Divoké včely ČR 2001

Námět, scénář a režie: Bohdan Sláma
Vstupné: 55,- Kč od 15 let 92 min.

15. Pá, 17. - 21. Ne, Po, Út, St, Čt 20:00 hod.
Pán prstenů - Společenstvo

prstenu USA, Nový Zéland 2001

Režie: Peter Jackson
Vstupné: 65,- Kč titulky 178 min.

22. - 23. Pá, So 20:00 hod.
Zatracení ČR 2001

Scénář a režie: Dan Svátek
Vstupné: 57,- Kč 100 min.

26. - 28. Út, St, Čt 20:00 hod.
Mandolína kapitána

Corelliho USA 2001

Režie: John Madden
Vstupné: 50,- Kč titulky 131 min.

29. - 30. Pá, So 20:00 hod.
Traffic - Nadvláda

gangů USA 2000

Režie: Steven Soderbergh
Vstupné: 50,- Kč od 15 let titulky 147 min.

2. - 3. dubna Út, St 20:00 hod.
Neříkej ani slovo